

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ ТА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ БАКАЛАВРІВ

*Для здобувачів денної та заочної форм навчання спеціальності
241 «Готельно-ресторанна справа»*

Ужгород 2024

УДК 338.482.2(076):001.89
М 54

Методичні рекомендації до написання та захисту дипломних робіт бакалаврів (для здобувачів денної та заочної форм навчання спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа») / Упорядники: М.М. Попик, Р.В. Корсак. Ужгород: УжНУ, 2024. с.

Видання містить рекомендації щодо написання та оформлення бакалаврських робіт, підготовки та порядку їх захисту. Призначено для здобувачів і викладачів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа».

Упорядники:

Попик Мар'яна Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Корсак Роман Володимирович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Рецензенти:

Пітюлич Михайло Михайлович – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Ганна Василівна Машіка – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри туризму ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

*Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства УжНУ
(протокол № 8 від 28 березня 2024 року)*

*Рекомендовано до друку науково-методичною комісією факультету туризму та міжнародних комунікацій УжНУ
(протокол № 7 від 23 квітня 2024 року)*

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА.....	5
2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА	6
3. СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ.....	13
4. ПОРЯДОК ПОДАННЯ РОБОТИ НА РЕЦЕНЗІЮ.....	17
5. ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ БАКАЛАВРА.....	18
6. ТИПОВІ ПОМИЛКИ І НЕДОЛІКИ, ЯКІ СПОСТЕРІГАЮТЬСЯ В НАУКОВИХ РОБОТАХ ЗДОБУВАЧІВ.....	20
ДОДАТКИ.....	21

ВСТУП

Науково-дослідницька робота здобувача є ваговою складовою навчального процесу. Вона здійснюється як на першому (бакалаврському), так і другому (магістерському) освітніх рівнях. Основні вимоги до науково-дослідної роботи здобувачів:

- ✓ повинна бути спрямована на вирішення науково-методичних, організаційних чи практичних завдань з теми дослідження;
- ✓ повинна базуватися на використанні методів наукового пізнання;
- ✓ мати чіткі пропозиції щодо можливостей удосконалення визначеного напрямку роботи;
- ✓ проявити вміння орієнтуватися у теоретичних і практичних розділах основних дисциплін, пов'язаних з обраною професією та використовувати їх при самостійному вирішенні конкретних дослідницьких завдань.

Бакалаврська робота – це кваліфікаційна робота, виконана здобувачем самостійно під керівництвом наукового керівника на завершальному етапі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра.

Метою написання і захисту бакалаврської роботи є перевірка рівня професійної підготовленості здобувача за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», здобуття навичок самостійної практичної роботи.

Завдання бакалаврської роботи:

- ✓ систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисциплін відповідного професійного спрямування та застосування їх при вирішенні конкретних наукових і практичних завдань у певній галузі знань;
- ✓ розвиток компетентностей самостійної пошукової роботи;
- ✓ оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою бакалаврської роботи.

Написання дипломної роботи бакалавра сприяє формуванню в здобувачів таких **компетентностей**: здатність систематизувати та розширювати теоретичні й практичні знання з фаху та застосувати їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих та інших завдань; здатність відбирати, систематизувати й обробляти емпіричні матеріали у відповідності до завдань дослідження; здатність виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їхнього вирішення; здатність розвивати навички самостійної роботи й оволодіння сучасними методами дослідження; здатність розвивати навички пошуку та систематизації інформації, її оброблення із застосуванням комп'ютерних технологій та інформаційних систем; здатність розвивати уміння та навички у проведенні самостійних аналітичних робіт, а також оволодіння методами їхнього виконання; визначення підготовленості здобувача для самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння захищати свою роботу перед екзаменаційною комісією.

1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Підготовку роботи здійснюють у кілька етапів:

1. Вибір теми. Здобувачу надається право вибрати тему із визначених кафедрою або запропонувати свою з необхідним обґрунтуванням її розробки.
2. Подання заяви на ім'я керівника кафедри із зазначенням обраної теми (*Додаток А*).
3. Складання завдання та календарного плану підготовки роботи (*Додаток Б*).
4. Розробка та узгодження з керівником плану роботи (розділи, підрозділи).
5. Вивчення джерел, необхідних для висвітлення обраної теми.
6. Визначення актуальності, мети, завдання, об'єкту, предмету, методів дослідження.
7. Написання наукової роботи.
8. Ознайомлення наукового керівника з текстом роботи.
9. Доопрацювання тексту роботи із врахуванням зауважень наукового керівника.
10. Попередній захист роботи на кафедрі.
11. Кінцеве оформлення роботи.
12. Передача на кафедру для реєстрації та підготовки відгуку наукового керівника чи рецензента.
13. Захист наукової роботи перед комісією.

На всіх етапах підготовки бакалаврської роботи викладач (науковий керівник роботи) виступає консультантом та порадиником, але не співавтором чи редактором наукової праці здобувача. До його обов'язків входить:

- формулювання теми, спільне зі здобувачем визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- надання допомоги у розробці календарного плану підготовки роботи;
- рекомендація необхідних джерел;
- контроль та інформування кафедри про хід виконання наукових робіт;
- перевірка підготовленої роботи на предмет її відповідності вимогам;
- підготовка відгуку.

Результати своїх досліджень здобувачі можуть апробувати у кілька способів:

- беручи участь у наукових конференціях, так і спеціальних фахових згідно з оголошеними вимогами;
- долучаючись до роботи у літніх школах, стажуваннях тощо;
- вдосконалюючись у рамках проходження практики.

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Технічні вимоги

Формат	A4, орієнтація – книжкова, формат Microsoft Word (*.doc або *.docx)
Поля	Верхнє, нижнє, праве – 2 см, ліве – 3 см
Основний шрифт	Times New Roman
Розмір шрифту	Основного тексту – 14 пунктів таблиць – 12 пунктів
Міжрядковий інтервал	1,5
Вирівнювання тексту	По ширині
Автоматична розстановка переносів	Включена
Абзацний відступ	1,25 см
Нумерація сторінок	На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці
Ілюстрації (схеми, графіки)	Необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці
Спеціальні символи	Лапки використовуються лише друкарські (« »). Вигляд апострофу має відповідати шрифту Times New Roman, а саме ('). В якості тире використовується знак короткого тире (–), а не дефісу (-) і не довгого тире (—). Перед та після короткого тире (–) робиться пробіл. Між словами ставиться лише один пробіл (для контролю можна використовувати функцію Word: ¶ – недруковані знаки). Між прізвищем та ініціалами обов'язково ставиться нерозривний пробіл. В якості позначки номеру при цифрах використовується символ (№) шрифту Times New Roman. Не можна використовувати автоматичну або примусову розстановку переносів у словах.
Обсяг бакалаврської роботи (з врахуванням списку використаних джерел, без додатків)	40-50 сторінок.
Сторінка повинна містити	Не менше 28–30 рядків по 57–60 знаків у кожному (з врахуванням інтервалів).
Оптимальний обсяг списку використаних джерел	30 джерел.

Текст основної частини наукової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин наукової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру сторінки, без абзацного відступу з вирівнюванням по ширині. Кожна структурна частина розпочинається з нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком розділу та підрозділу – 2 рядки, між заголовком підрозділу та текстом – 1 рядок. Кожний розділ наукової треба починати з нової сторінки. Між останнім реченням попереднього підрозділу та заголовком наступного підрозділу робиться відступ 2 рядки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, (якщо необхідно – пунктів) подають арабськими цифрами без знаку №, наприклад, «РОЗДІЛ 2». **Підрозділи** нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу).

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.1.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу).

Наприклад:

РОЗДІЛ 2
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМ
СТИМУЛЮВАННЯМ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА

1.1. Сучасні методи управління персоналом на підприємствах готельного господарства

Текст...

До ілюстрацій належать рисунки, схеми, графіки, діаграми.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами. Розмір шрифту – 12. Приклади зображені нижче.

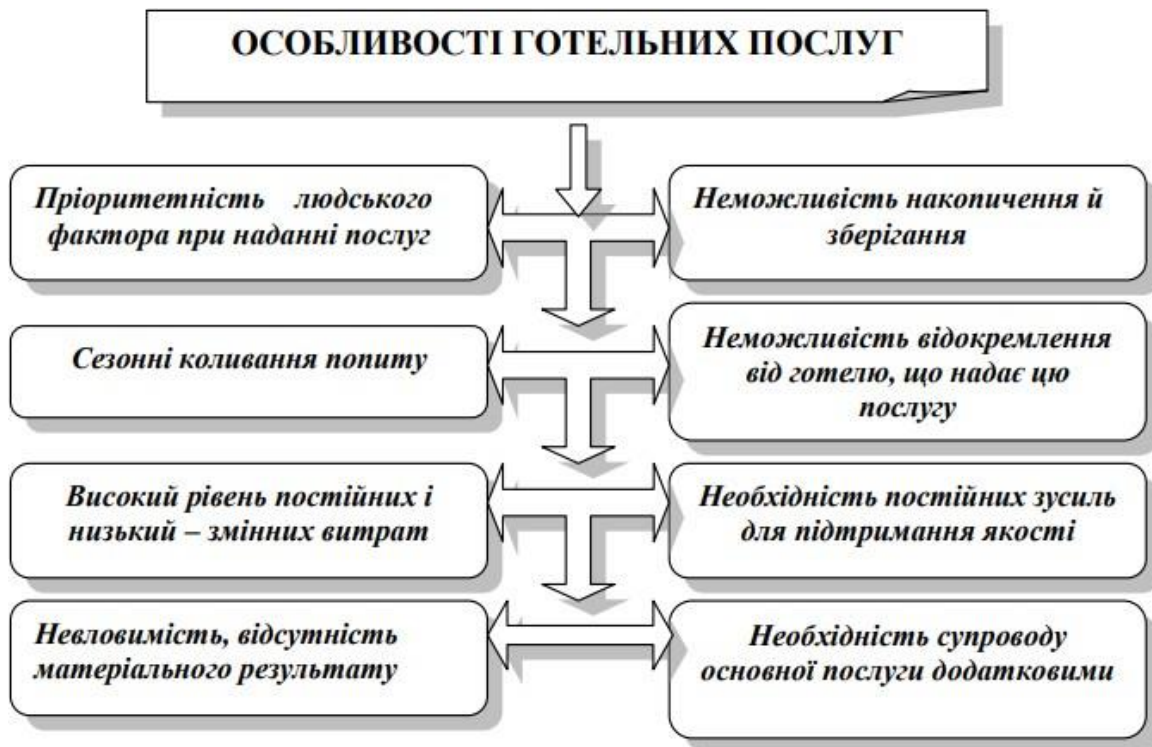

Рис. 2.1. Особливості готельних послуг [12]

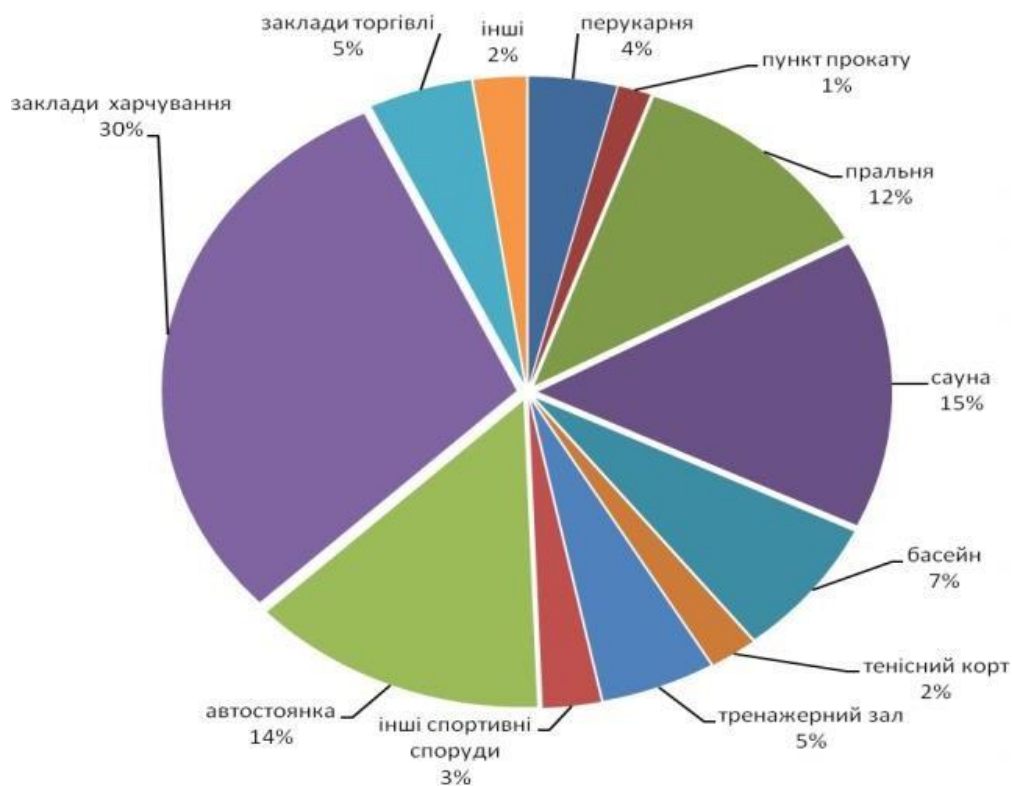

Рис. 2.2. Структура підрозділів сфери послуг, розташованих у готелях та аналогічних засобах розміщення в Україні у 2015 році, % [17]

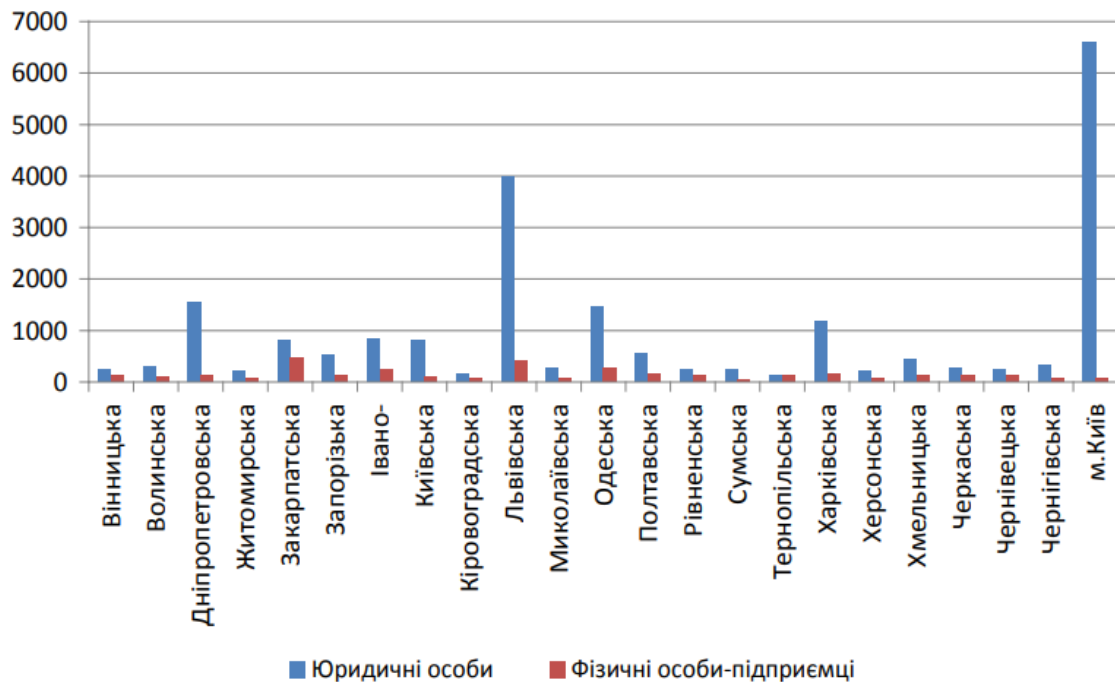

Рис.2.3. Середньооблікова кількість працівників готелів та аналогічних засобів розміщення України в 2019 р. за регіонами та суб'єктами господарювання, осіб [27]

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл. 1.2».

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути по можливості коротким. Висота рядків повинна бути не меншою, ніж 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. При цьому назву вміщують тільки над її першою частиною. Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, знаків, символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Таблиця 2.1

Відрахування за франчайзинг в готельних мережах у країнах-членах ЄС

Готелі	Відсоток від прибутку з номера
Вища категорія	
Holiday Inn Crown Plaza	6,6
Radisson	8
Renaissance Hotels	6,6
Sheraton	7,5
Середня категорія	
Clarion	4
Holiday Inn	6,2
Park Plaza	6,9
Ramada	6,6
Готелі економічного класу	
Best Western International	2,5
Comfort Inn	5,9
Holiday Inn Express	7,4
Mercure	7,4

Формули

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння має бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули і рівняння в роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) нумерують в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: «(2.1)» (перша формула другого розділу).

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні.

Пояснення значення кожного символу і числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки. Наприклад, ціна медичної послуги у санаторно-курортному закладі складається з наступних елементів:

$$Ц=В+П+ПДВ, \quad (2.1)$$

де Ц – ціна медичної послуги;
 В – валові витрати;
 П – прибуток;
 ПДВ – податок на додану вартість.

Формули, що йдуть одна за одною і не розділені текстом, або після яких пояснюються її символи, відокремлюють комою. В іншому випадку після формули ставиться крапка.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово і велику літеру, що позначає додаток, наприклад: «Додаток Б.» Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Один додаток позначають як додаток А.

Особливості стилю, цитування

Наукова робота передбачає використання наукового, а не публіцистичного чи художньо-публіцистичного стилю. Тому не варто використовувати метафори, а також стереотипні вислови, вирази-штампи, риторичні запитання і речення.

Слід уникати частих повторень слів чи словосполучень, однотипних синтаксичних конструкцій. Не варто також послуговуватися складними синтаксичними конструкціями – вони часом погано пов'язані між собою логічно, містять двозначні тлумачення тощо.

Недоречно вдаватися до слів «дуже», «надзвичайно», оцінювальних епітетів. Замість «дуже актуально» можна написати «актуально», замість «надзвичайно поширений» – просто «поширений» тощо. З увагою потрібно ставитися до використання вставних слів і словосполучень: «на жаль», «без сумніву», «беззаперечно», «відомо» тощо.

Не рекомендується вести виклад від першої особи «Я вважаю», «Я використав», «Мені здається». Такі вислови варто замінити безособовими реченнями або перефразувати (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Приклади вдалого та невдалого стилю

Невдале формулювання	Вдале формулювання
Серед методів дослідження, якими я користувалася у моїй роботі, є методи аналізу та синтезу.	У роботі використаний метод аналізу.
До завдань, які я ставила перед собою у моїй роботі, можна віднести такі...	У дипломній роботі поставлені такі завдання: ...

У роботі необхідно дотримуватися прийнятої термінології, позначень, умовних скорочень (усі аббревіатури мають бути пояснені). Ініціали згаданих у тексті вчених ставлять перед прізвищами (І.М. Петренко, а не Петренко І.М., як це прийнято в списках використаних джерел).

При цьому треба пам'ятати, щоб у роботі не було бездоказових тез та концепцій, усі ідеї знаходилися у закономірному та обґрунтованому взаємозв'язку, робота характеризувалася максимальною об'єктивністю, була вільною від тиску ідеології та емоцій.

У роботі необхідно робити посилання на джерела, матеріали або окремі положення, результати, ідеї, висновки з яких наведені у тексті. При дослівному використанні тих чи інших джерел слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точного відтворення цитованого тексту.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починають та закінчують лапками, зберігаючи граматичну форму та інші особливості авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяють лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовують вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускають, але без перекручення авторського тексту і думок автора. Пропуск позначають трьома крапками, які ставлять у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, його не зберігають;

в) кожна цитату обов'язково супроводжує посилання на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректними щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання наджерело;

При роботі із науковими джерелами слід пам'ятати, що власне дослідження передбачає передусім критичний аналіз цих джерел, а не механічне переписування чужих думок без відповідних посилань.

Пряме переписування в роботі матеріалів з літературних джерел є неприпустимим. Кожна надрукована на папері (компакт-диску чи інших носіях) або у всесвітній мережі Інтернет думка має власника, а її несанкціоноване використання є крадіжкою чужої інтелектуальної власності. Наукова робота, в якій буде виявлено ознаки плагіату, не допускається до захисту, а її автору виставляється незадовільна оцінка.

Вимоги до оформлення посилань, списку використаних джерел, переплетення

Вимоги до оформлення посилань.

У тексті роботи при цитуванні чи наведенні інших даних (зокрема, статистичних) потрібно у квадратних дужках поставити порядковий номер джерела у переліку використаних джерел та номер сторінки, яка містить наведену цитату. Приклад:

Цитата у тексті: «Незважаючи на те, що швейцарська освіта у сфері готельного бізнесу та туризму високо цінується роботодавцями в усьому світі, багато шкіл намагаються дати своїм здобувачам додаткові можливості, зокрема, здобути ступінь бакалавра чи магістра закордонного університету (наприклад,

диплом британського або американського університету можна отримати, не покидаючи Швейцарію)» [7, с. 14]. Цифри у квадратних дужках відповідають порядковому номеру джерела у списку використаних джерел та сторінці. Якщо посилання зроблено на кілька праць, вони розділяються крапкою з комою: [1, с. 5; 6, с. 25-33].

Відповідний опис у переліку використаних джерел:

7. Корніяка А.О., Голікова Т.П. Шляхи вдосконалення системи навчання усфері гостинності. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2013. № 4 (60). С. 34–38.

Список використаних джерел формується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Бібліографічний опис джерел.

Бібліографічний опис джерел оформлюється згідно з Національним стандартом України «Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015». У здобувачських наукових роботах опис повинен містити обов'язкові елементи (бібліографічні відомості), які забезпечують ідентифікацію документа. Усі джерела у списку подаються мовою оригіналу.

Приклади оформлення використаних джерел наведені у *Додатку В*. З ними варто ознайомитися перед початком пошуку, вивчення та відбору необхідних джерел.

Переплетення.

Текст бакалаврської роботи подають у двох примірниках: друкований в твердому переплетенні та електронний варіант на CD-RW, а також PowerPoint презентацію.

3. СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Структурні елементи наукової роботи відповідають схемі, яка апробована на всіх рівнях наукового аналізу (від здобувачських праць до докторських дисертацій). Вони повинні мати оптимальний обсяг і бути викладені у певній послідовності: титульний аркуш; анотація (лише для магістерських робіт); зміст; перелік умовних скорочень (за необхідності); основна частина (вступ, розділи з відповідними підрозділами, висновки); список використаних джерел; додатки.

Титульний аркуш. Вимоги до оформлення титульної сторінки встановлюються закладом вищої освіти. Зразок правильного оформлення титульної сторінки наведений у *Додатку Г*.

Зміст. Його подають на початку роботи, зазначаючи назви та номери початкових сторінок усіх структурних елементів наукової роботи: переліку умовних скорочень (якщо він наводиться), вступу, розділів, підрозділів, пунктів, а також висновків, списку використаних джерел і додатків (за їх наявності). Приклад змісту наукової роботи наведений у *Додатку Д*.

Перелік умовних скорочень. Такий перелік вміщують, якщо наукова робота містить багато маловідомих скорочень. Список скорочень та їхню

детальну розшифровку (у вигляді двох паралельних колонок за абеткою: ліва колонка – скорочення, права – пояснення) подають перед вступом, оскільки у ньому вже можуть бути використані окремі із скорочень. Додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні.

Основна частина містить вступ, розділи, висновки.

Вступ містить ряд обов'язкових структурних елементів.

✓ **Актуальність теми** обґрунтовує важливість обраної теми для теорії і практики готельно-ресторанної справи. Визначивши актуальність, необхідно охарактеризувати міру опрацювання проблеми. Актуальність повинна продемонструвати вміння автора правильно зрозуміти і оцінити обрану тему з погляду сучасності, соціальної значимості, дати аналіз поглядів на дану проблематику провідних учених та наукових шкіл, звернути увагу на рівень вивченості теми у вітчизняній та зарубіжній літературі, акцентувати увагу на проблеми, які ще недостатньо вирішені на сучасному етапі або є дискусійними. Актуальність теми повинна бути сформульована лаконічно, чітко та конкретно.

✓ **Мета і завдання.** Мета вказує на кінцевий теоретико-пізнавальний чи прикладний результат і може бути тільки одна (своєрідна універсальна ціль). Необхідно чітко сформулювати *мету роботи*, яку повинна бути досягнута в результаті наукового дослідження. *Завдання наукової роботи* конкретизують мету. Слід визначити коло питань, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Завдання слід формулювати у логічній послідовності, тобто в порядку їх вирішення.

✓ **Об'єкт дослідження** – це те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника. Це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження.

✓ **Предмет дослідження** – це певний аспект, який досліджується на прикладі об'єкту. Об'єкт і предмет дослідження, як категорії наукового процесу, співвідносяться між собою як загальне і часткове. *Предмет дослідження* включає певні властивості (характеристики, аспекти) об'єкта, які підлягають вивченню. Тобто, предмет є явищем понятійно вужчим і локальнішим, коли його зіставити із об'єктом дослідження. Ці дві категорії співвідносяться між собою як загальне та часткове (у межах об'єкту виділяється якась частина, що, власне, і є предметом дослідження). Таким чином, він встановлює пізнавальні межі конкретного дослідження, адже один і той же об'єкт може передбачати значну кількість предметів дослідження.

✓ **Методи дослідження.** Вказуються лише ті методи, які були застосовані для виконання визначених завдань. Не допускається їх формальне, довільне згадування. Як правило, виокремлюють наступні групи методів:

1) загальнонаукові (філософські) (аналогія, індукція, дедукція, синтез, абстрагування, ідеалізація тощо);

2) аналітичні (системний, порівняння, проектування, моделювання, систематизації, періодизації тощо);

3) емпіричні (опитування, спостереження, контент-аналіз, експеримент, фокус-група тощо). Методи повинні бути обґрунтовані, узгоджені з метою і завданнями дослідження.

Приклади формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань і методів наукового дослідження наведені у Додатку Е.

✓ **Практична цінність результатів роботи** може полягати в можливості вирішення практичної задачі, проведення подальших наукових досліджень або для використання в процесі підготовки фахівців. Необхідно також подати відомості про можливість впровадження отриманих результатів із зазначенням назв установ та організацій.

✓ **Структура роботи.** У цій частині вступу треба назвати розділи, з яких складається основна частина роботи, та їх короткий зміст. Можна розкрити доцільність запропонованої структури, навести будь-які уточнення чи коментарі щодо назв та змісту окремих розділів, вказати загальний обсяг роботи (кількість сторінок) та загальний обсяг найменувань у списку використаних джерел.

Виклад змісту роботи (розділи, підрозділи, пункти).

Основна частина наукової роботи складається з розділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки.

У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Висновки до розділів містять послідовний, конкретний виклад результатів дослідження, отриманих у відповідному розділі.

Основні розділи роботи: теоретичний, аналітико-дослідницький, проектно-рекомендаційний.

Перший розділ, **теоретичний** (до 30 % обсягу проекту) містить декілька пунктів. Теоретичне обґрунтування повинно визначати роль і місце досліджуваних явищ та процесів. У цьому розділі обґрунтовують теоретичну базу обраної проблеми, дають огляд літературних джерел, нових розробок, опублікованих статистичних даних з посиланням на джерела, іншої інформації, пов'язаної з темою. На основі вивчення наукової, навчально-методичної літератури (в тому числі іноземної) розкривають підходи різних авторів до вирішення проблеми, показують, в чому полягає подібність, а в чому – відмінність їх поглядів, а також обґрунтовують власні погляди на проблему, подають оцінку діючих законів, постанов, указів та інших офіційно-розпорядчих документів, нормативної та довідкової бази за темою дослідження. Розкривають власне розуміння цієї бази, обґрунтовують необхідність, доцільність окремих документів.

Теоретичні засади, їх суть, значення, класифікаційні характеристики, їх становлення та сучасні уявлення щодо предмету дослідження, методичні процедури повинні мати певні елементи наукової новизни, полемічності, ствердженої власної позиції щодо обраних методів дослідження, що дає змогу перейти в наступному розділі до конкретного аналітичного дослідження. Можливі варіанти назви цього розділу:

Другий розділ, **аналітичний**, забезпечуючи логічну послідовність дослідження, має стати перехідним до наступного третього розділу і поєднати

набуті теоретичні знання та вміння використовувати обрані методи й певний методичний інструментарій.

Аналітичний розділ повинен містити:

- опис, характеристику сучасного стану діяльності установи, локації, чи регіону де проводять дослідження;
- діагностування результатів діяльності підприємства щодо обраного напрямку дослідження;
- ґрунтовний аналіз з використанням накопиченого емпіричного матеріалу та із залученням усіх теоретичних знань певного методичного інструментарію.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми повинні супроводжуватися тлумаченням і висновками, що дозволяють визначити сутність управлінських процесів, які спостерігають в організації, їх особливості, тенденції та допомагають створити базу для виявлення невикористаних резервів.

Текст слід ілюструвати реальними документами (що наводять у додатках), які обов'язково супроводжувати стислим коментарем.

Для виконання другого розділу здобувач повинен зібрати емпіричні дані. Джерелом інформації є планові й статистичні показники господарської діяльності, статистична й бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації, які використовує здобувач.

Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого емпіричного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводять різноманітний аналіз, обґрунтовують пропозиції.

Обсяг другого розділу – в межах 40% загального обсягу наукової роботи.

Завданням третього, **рекомендаційного** розділу є розробка конкретних рекомендацій і пропозицій на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені в першому розділі, а також висновків другого розділу.

У цій частині здобувач повинен сформулювати системний погляд на проект, як на керовану зміну початкового стану будь-якої системи, пов'язану з витратами часу й коштів. Він пропонує ефективний інструмент вирішення проблемної ситуації у формі інноваційного проекту, розглядаючи й аналізуючи ключові категорії проекту: цілі; кінцеві продукти; суттєві параметри і характер впливу оточуючого середовища; необхідні ресурси; критерії позитивності результатів, ефективності їх досягнення й оцінки; можливі механізми й інструменти діяльності й управління, дає обґрунтування заходів щодо поліпшення діяльності об'єкта. Система заходів логічно впливає з теоретичної та аналітичної частин і спрямована на подолання суперечностей між реальним і бажаним станами об'єкта з урахуванням індивідуальних завдань, тобто конкретні заходи (пропозиції, рекомендації тощо) здобувача повинні спрямовуватися на забезпечення показників економічного зростання.

Детальні пропозиції щодо удосконалення діяльності об'єкта повинні відповідати напрямку дослідження: кожна з розгорнутим обґрунтуванням, у зв'язку і як наслідок висновків з аналізу, який проведено в другому розділі,

відштовхуючись від виявлених відхилень, проблем і недоліків. Запропоновані удосконалення та інновації мають містити розрахунково-кількісне обґрунтування.

Пропозиції здобувача щодо науково-практичного вирішення завдань досліджуваної теми повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності й практичної втіленості.

Обсяг третього розділу може становити до 30% загального обсягу наукової роботи.

Висновки. Висновки – це лаконічне (без зайвої аргументації) підведення підсумків усього, що було зроблено. Вони не передбачають цитування чи повторення попередніх висновків, які вже були представлені до кожного із розділів. Повинні чітко узгоджуватися із поставленими у вступі завданнями

Список використаних джерел містить перелік використаних джерел, на які є посилання в основній частині роботи. Список використаних джерел дипломної роботи бакалавра повинен становити 30 позицій.

У **додатках** розміщують інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою, і розміщують на останніх сторінках. У додатках вміщують матеріал, який є необхідним для повноти наукової роботи, але включення його до основної частини наукової роботи може змінити впорядковане і логічне уявлення про дослідження. У **додатки** можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, формули, розрахунки, опис комп'ютерних програм, розроблених у процесі виконання роботи та ін.)

На всі додатки повинні бути посилання у тексті наукової роботи, наприклад Методика розрахунку описана у *Додатку А*. Обсяг додатків не обмежується.

4. ПОРЯДОК ПОДАННЯ РОБОТИ НА РЕЦЕНЗІЮ

Відповідно до календарних етапів здобувач повинен подавати роботу науковому керівнику частинами на перегляд, а у встановлений графіком кінцевий термін подати завершену роботу.

Останній варіант наукової роботи подають науковому керівнику за **один місяць** до захисту. Текст роботи подають у двох примірниках: друкований в твердому переплетенні та електронний варіант на CD-RW, а також PowerPoint презентацію. Слайди PowerPoint презентації повинні містити:

- вступну частину (назва теми, прізвище та ініціали здобувача, прізвище та ініціали наукового керівника);
- актуальність теми, мета, завдання, об'єкт, предмет;
- представлення основної частини роботи як цілісного дослідження, тобто з логічним переходом від одного розділу до іншого, при цьому вказуючи на методи дослідження як засоби досягнення мети;

- висновки;
- вказати на практичну цінність результатів роботи;
- завершальний слайд (Дякую за увагу).

У такій послідовності представляти свою роботу на захисті.

Науковий керівник перевіряє її та пише відгук. Якщо робота має недоліки, повертає її здобувачу для доопрацювання.

При наявності позитивного відгуку на наукову роботу наукового керівника, не пізніше, ніж за 2 тижні до здачі на кафедру здобувач звертається до рецензента для написання рецензії на наукову роботу. Рецензія на наукову роботу містить оцінку за прийнятою чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та критичні зауваження. Здобувач повинен бути ознайомлений зі змістом відгуку та рецензії.

Супровідні документи (відгук наукового керівника, рецензія, завдання), при необхідності – довідка з підприємства про практичне впровадження результатів, диск) мають бути складені в конверт, останній наклеєний до внутрішньої сторони обкладинки.

Остаточно оформлена, перевірена, підшита наукова робота подається на кафедру за 2 тижні до захисту. Після зазначеного терміну наукові роботи не приймаються, здобувачі до їх захисту не допускаються.

5. ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ БАКАЛАВРА

Терміни і процедура захисту

Попередній захист роботи приймає завідувач кафедри. До цієї процедури має бути повністю готова й оформлена робота. На підставі успішного проходження перерахованих етапів кафедра приймає рішення про допуск здобувача до захисту. У разі значного порушення графіку виконання наукової роботи за рішенням кафедри здобувач може бути недопущений до захисту роботи.

Захист бакалаврської роботи відбувається на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії (ДЕК). Порядок захисту дипломних робіт визначений «Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» і «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію УжНУ», які затверджені Вченою радою УжНУ.

Передбачена така процедура:

1. Голова комісії або один із членів комісії оголошують захист, повідомляючи при цьому загальну кількість представлених робіт, наявність рецензій, процедуру захисту та склад комісії (за необхідності).

2. Здобувачу надається слово для захисту по темі роботи (до 10 хвилин, що відповідає 5-6 сторінкам машинописного тексту). Варто брати до уваги, що процедурі захисту наукових робіт властиві певні правила. Виступ розпочинається зверненням: «Шановні члени комісії, присутні. Дозвольте представити Вашій увазі роботу на тему ».

Сам виступ повинен містити:

- назву теми;

- обґрунтування актуальності роботи;
- визначення об'єкта, предмета, мети і завдань;
- коротку характеристику результатів дослідження;
- виклад ключових висновків.

Завершальні слова виступу: «Виступ завершено, дякую за увагу».

3. Головуючий пропонує задавати членам комісії запитання по змісту роботи та виступу здобувача.

4. Після закінчення відповідей пропонується задавати запитання усім присутнім. Прийнято дякувати за кожне з поставлених запитань. Відповіді впливають на загальну оцінку роботи.

5. Слово надається науковому керівнику. За його відсутності присутніх знайомлять зі змістом відгуку або рецензії, звертаючи особливу увагу на зауваження.

6. Здобувачу пропонується дати відповідь по суті зафіксованих у цих документах зауважень.

7. Після захисту останнього здобувача оголошується закрите засідання ДЕК, де відбувається колегіальне обговорення оцінок і підводяться підсумки роботи комісії.

8. По закінченні закритого засідання здобувачів запрошують в аудиторію, де голова ДЕК повідомляє результати захисту.

Оцінювання захисту наукової роботи

Визначальними критеріями при оцінюванні захисту здобувачем наукової роботи виступають:

1. Відповідність роботи встановленим вимогам.
2. Вміння здобувача представити роботу під час усного захисту.
3. Аргументованість відповідей на поставлені запитання та зауваження, викладені у відгуку чи рецензії.
4. Відгук керівника та оцінка наукового рівня дослідження рецензентом.

У випадку незгоди з рішенням комісії здобувачу надається право подати апеляцію на ім'я голови комісії або завідувача кафедри з обґрунтуванням своєї незгоди. Розглядаються лише апеляції, подані в день захисту.

Процедура проведення захисту регламентована «Положенням про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (затверджено наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р., зі змінами згідно наказу № 891/01-17 від 01.07.2015 р.). З наказами можна ознайомитися на офіційному сайті університету:

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951> ,

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/6227> .

6. ТИПОВІ ПОМИЛКИ І НЕДОЛІКИ, ЯКІ СПОСТЕРІГАЮТЬСЯ В НАУКОВИХ РОБОТАХ ЗДОБУВАЧІВ, І ЯКИХ ВАРТО УНИКАТИ

У процесі виконання наукової роботи слід уникати типових недоліків і помилок, які часто спостерігаються в бакалаврських роботах.

- формальне описання актуальності теми дослідження, що не підтверджується переглядом наукових розробок з обраної теми;
- в окремих роботах не зазначено про соціальну значущість теми, вирішення якої має важливе значення для суспільства;
- аналітичний огляд наукових публікацій має форму анотованого списку і не відображає рівня вивченості теми;
- у деяких працях не визначено (або некоректно визначено) об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, не зазначено, якими методами користувалися дослідники;
- методи дослідження перераховуються без короткого й змістовного розкриття того, що саме (із завдань дослідження) досліджувалось тим чи іншим методом;
- не всі заявлені методи дослідження знаходять своє відображення в тексті роботи;
- у роботі висувається гіпотеза, але залишається невідомим, чи була вона доведена або спростована;
- теоретична частина дослідження носить переважно констатувальний характер, автори здебільшого обмежуються переліком відомих теорій і підходів без висловлення власної думки щодо них;
- надмірна кількість цитат учених (іноді не завжди коректних). При цьому не всі цитати супроводжуються посиланнями на авторів;
- перевантаженість загальновідомими визначеннями та тлумаченнями, що має вигляд доволі хаотичного набору різноманітних визначень та суджень;
- обмеженість емпіричної дослідницької бази;
- використання застарілих статистичних даних;
- у списку використаних джерел відсутні нові напрацювання з обраної проблеми;
- не завжди витриманий науковий стиль викладу матеріалу;
- стилістичні та орфографічні неточності, помилки в оформленні літератури.
- автор не виявив самостійності, робота становить компіляцію або плагіат.
- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.
- у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичений матеріал.
- бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту.
- обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

ДОДАТОК А

Завідувачу кафедри
туристичної інфраструктури
та готельно-ресторанного господарства
проф. Корсаку Р. В.
здобувача(ки) _____ курсу
_____ форми навчання

(Прізвище, ім'я, по батькові)

Заява

Прошу закріпити за мною тему дипломної роботи бакалавра

« _____ » _____ 2024 р.

_____/_____/_____
(підпис) (ПІБ)

ДОДАТОК Б

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»

Факультет туризму та міжнародних комунікацій
Кафедра туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри туристичної
інфраструктури та готельно-ресторанного господарства
проф. Корсак Р.В.
«___» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ **на дипломний проект (роботу)** **здобувача П.І.Б.**

1. Тема проекту (роботи) _____;
Керівник проекту (роботи) _____ затверджені
Вченою радою факультету від «___» _____ 2024 р. № _____
2. Строк подання здобувачем проекту (роботи) _____
3. Вихідні дані проекту (роботи) _____
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень). У роботі представлено графічний матеріал у вигляді рисунку, таблиць та ілюстрацій, а саме:
Рис. 1.1. «_____»
Таблиця 1.1. «_____»
Таблиця 2.1. «_____»
Додаток А. «_____»
Додаток Б. «_____»

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділи	П.І.Б. та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Назва першого розділу			
Назва другого розділу			
Назва третього розділу			

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту	Примітка
Вибір та затвердження теми		
Опрацювання бібліографії		
Складання та затвердження плану		
Визначення мети, завдання та актуальності роботи		
Збір, аналіз та систематизація матеріалу		
Проведення дослідження по темі		
Підготовка та опрацювання основної частини роботи		
Погодження матеріалу з керівником		
Підведення та написання висновків		
Формування списку використаних джерел		
Оформлення додатків		
Оформлення необхідних документів на магістерську роботу		

Здобува

ч

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

ДОДАТОК В

Приклади бібліографічного опису джерел (згідно з ДСТУ 8302:2015)

КНИГИ	
Приклади	Однотомні видання
<u>один автор</u>	Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства: підручник. Київ : Знання, 2012. 343 с. Покоłodна М. М. Рекреаційна географія: навч. посібник. Х.: ХНАМГ, 2012. 275 с. Smith, J. The Art of Banquet Organization: Strategies for Success. Hospitality Management Journal, 2023, 15(3). P. 45-62.
<u>два автори</u>	Школа І. М., Корольчук О. П. Менеджмент туризму: підручник. Чернівці : Книги-XXI, 2011. 464 с. Brown, A., Johnson, R. Banquet Planning: A Comprehensive Guide. Event Management Quarterly, 2021, 8(2). P. 112-129.
<u>три автори</u>	Андренко І. Б., Кравець О. М., Писаревський І. М. Менеджмент готельно-ресторанного господарства : підручник / Харк. нац. Ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х. : ХНУМГ, 2014. 431 с. Helfer M.E., Kempe R.S., Krugman R.D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1997. 700 p.

<p><u>чотири і більше авторів</u></p>	<p>Економіка туризму: теорія та практика: підручник / М. П. Мальська, та ін. К.: Центр учбової літератури, 2016. 554 с. <i>або</i> Економіка туризму: теорія та практика: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 554 с. <i>або</i> Мальська М. П., Рутинський М. Й., Білоус С. В., Мандюк Н. Л. Економіка туризму: теорія та практика: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 554 с. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R.G.Hubbard, et.al. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.</p>
<p><u>автор(и) та редактор(и)</u></p>	<p>Грошевий Ю.М. Вибрані праці / упоряд.: О.В.Капліна, В.І.Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с. Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України: монографія / відп. ред. В.М.Геєць. Київ: УБС НБУ, 2008. 369 с. Plath S. The unabridged journals / Ed. K.V.Kukil. New York: Anchor, 2000. 680 p.</p>
<p><u>автор(и) та перекладач(и)</u></p>	<p>Laplace P.S. A philosophical essay on probabilities / trans.: F.W.Truscott, F.L.Emory. Original work published 1814. New York: Dover, 1951. 196 p.</p>
<p><u>без автора</u></p>	<p>Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. моногр. / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків: Юрайт, 2013. 520 с. Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В.Я.Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В.П.Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с. Правове виховання в сучасній Україні: монографія / за заг. ред.:</p>

	<p>В.Я.Тацій, А.П.Гетьман, О.Г.Данильян. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2013. 440 с.</p> <p>Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 верес. 2016 р. Київ: Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с.</p> <p>Twenty-four hours a day. Miami, FL: BN Publishing, 2010. 400 p.</p>
Приклади	Багатотомні видання
	<p>Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. 848 с.</p> <p>Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ: наукова думка. 2005. Т. 9. 944 с.</p> <p>Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В.В.Сташис, В.Я.Тацій. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с.</p> <p>Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Харьков: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p> <p>Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: у 4 т. / ред. О.В.Стовба. Харків: Апостиль, 2015. Т. 2. 329 с.</p> <p>Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p>
ІНШІ ВИДАННЯ	
автореферат дисертацій	<p>Лупич О. О. Формування конкурентоспроможного готельного господарства регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05. Ужгород, 2017. 23 с.</p>
дисертації	<p>Лупич О. О. Формування конкурентоспроможного готельного господарства регіону : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05. Ужгород, 2017. 285 с.</p> <p>Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.</p>

<p><u>архівні документи</u></p>	<p>Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г.Ф.Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В.А.Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71.</p> <p>Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В.Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
<p><u>патенти</u></p>	<p>Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
<p><u>препринти</u></p>	<p>Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт / НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>Шиляев Б.А., Воеводин В.Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ 2006-4).</p>
<p><u>стандарти</u></p>	<p>ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107- 1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
<p><u>каталоги</u></p>	<p>Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; уклад.: Л.І.Романова, О.В.Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p>

<u>бібліограф.</u> <u>показчики</u>	<p>Володимир Володимирович Сташис: (до 85-річчя від дня народж. та 60-річчя наук.-пед. і громад. діяльності) / Нац. акад. прав. наук України; упоряд.: В.І.Борисов, В.І.Тютюгін, Л.М.Демидова. Харків: Право, 2010. 108 с. (Біографія і бібліографія вчених- правознавців).</p> <p>Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків: Одиссей, 2003. 128 с.</p> <p>Систематизований показчик матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997– 2005 роки / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; уклад.: О.О.Бабінова, О.Г.Белінська. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 11 с.</p>
ЧАСТИНА ВИДАННЯ	
<u>тези,</u> <u>доповідь</u>	<p>Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. <i>Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин</i>: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В.П.Маслова (Харків, 17 лютого 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 7–9.</p> <p>Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. <i>Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні</i>: матеріали XXII Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 травня 2009 р.). Харків, 2009. С. 47–49.</p> <p>Шаповал В. Свобода та "природні права" людини як основа людського виміру права. <i>Антропология права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи)</i>: матеріали першого всеукр. круглого столу, м. Львів, 16–17 вересня 2005 р. Львів: Край, 2006. С. 286–295.</p> <p>Wu С. К., Makhlouf М. М. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. <i>Light Metals 2011: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February – 3 March, 2011</i>. Hoboken, NJ: Wiley, 2011. P. 834–836.</p>
<u>розділ</u> <u>книги</u>	<p>Борисова В.И. Право частной собственности в системе социально-экономических прав и свобод граждан и пути его реализации. <i>Харьковская цивилистическая школа: право собственности</i>: монографія / ред. И.В.Спасибо-Фатеева. Харьков: Право, 2012. Разд. 3, гл. 1. С.87–99.</p> <p>Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. <i>Кримінологія. Загальна та Особлива частини</i>: підручник / ред. В. В. Голіна. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2009. Розд. 15. С.138–145.</p> <p>Тацій В. Я. Повертаючись до питання боротьби зі злочинами у сфері приватизації. <i>Тацій В. Я. Вибрані статті, виступи,</i></p>

	<p><i>інтерв'ю</i>. Харків: Право, 2010. С. 221–229.</p> <p>Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. <i>Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані</i>: монографія / за ред.: О.В.Козаченко, Є.Л.Стрельцов. Миколаїв: Іліон, 2016. С.87–109.</p> <p>O'Neil J.M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. <i>Gender issues across the life cycle</i> / Ed. B.R.Wainrib. New York, NY: Springer, 1992. P. 107–123.</p>
<u>стаття з довідкового видання</u>	<p>Баулін Ю.В. Обставини, що виключають злочинність діяння. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю.С.Шемшученко. Київ: Юрид. думка, 2007. С. 550.</p> <p>Гончаренко В.Д. Повне зібрання законів Російської імперії. <i>Велика українська юридична енциклопедія</i>. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. С. 573–574.</p> <p>Ріяка В.О. Декларація митна. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ: Укр. енцикл., 1998. Т. 2. С. 29.</p> <p>Bergmann P.G. Relativity. <i>The New Encyclopedia Britannica</i>. Chicago, IL: Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501–508.</p>
<u>стаття з продовжуваного видання</u>	<p>Гетьман А.П., Лозо В.І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. <i>Проблеми законності</i>. Харків. 2013. Вип. 123. С. 65–77.</p> <p>Данильян О.Г., Петришин О.В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. <i>Вісник Національної академії правових наук України</i>. Харків, 2010. № 2. С.28–39.</p> <p>Семенюк О.Г. Заходи безпеки в системі охорони державної таємниці. <i>Держава і право. Юридичні науки</i>. Київ, 2016. Вип. 72. С.152–166.</p>
<u>стаття з періодичного видання (журнал, газета)</u>	<p>Кулак Н.В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2016. № 4. С.84–88.</p> <p>Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. <i>Право України</i>. 2009. № 10. С. 57–60.</p> <p>Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. <i>Journal of Higher Education</i>. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471–480.</p> <p>Середа М. Мирні зібрання: практика адмін. судів 2015 р. <i>Юридичний вісник України</i>. 2016. 12–18 лют. (№ 6). С. 5.</p> <p>Тачій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. <i>Голос України</i>. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.</p> <p>Itzkoff D. A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i>.</p>

	2010. March 31. P. C1.
рецензії	<p>Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. <i>Віче</i>. 2016. № 1/2. С. 20–21. Рец. на кн.: Третьякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем: монографія. Київ: Кондор, 2013. 407 с.</p> <p>Драч О. О. [Рецензія]. <i>Український історичний журнал</i>, 2016. № 1. С. 217–219. Рец. на кн.: Темченко А. І. Традиційні мантичні практики: архаїка знакової системи. Черкаси: ІнтралігаТОР, 2015. 112 с.</p> <p>Csikos R., Garcia E., Worley R. Book Reviews. <i>Journal of Criminal Justice Education</i>. 2010. Vol. 21, No. 1. P. 93–99. Review of the book: Beck E., Britto S., Andrews A. In the shadow of death: Restorative justice and death row families. Oxford, NY: Oxford University Press, 2007. 336 p.</p>
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ	
Приклади	<p>Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 році (за даними судової статистики). URL: http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282 (дата звернення: 17.03.2017).</p> <p>Гетьман Є. А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. <i>Теорія і практика правознавства</i>: електрон. наук. фахове вид. 2016. Вип. 1 (9). URL: http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302 (дата звернення: 17.06.2016).</p> <p>Карнаух Б. П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. <i>Проблеми законності</i>. 2016. Вип. 135. С. 39–51. DOI: http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852.</p> <p>Colletta L. Political satire and postmodern irony in the age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p> <p>Feminism. <i>Encyclopædia Britannica online</i>. URL: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/724633/feminism. (last accessed: 17.03.2017).</p> <p>Trammell A. Magic: The gathering in material and virtual space: An ethnographic approach toward understanding players who dislike online play. <i>Meaningful Play 2010</i>: October 21–23, 2010, East Lansing, MI. URL: http://meaningfulplay.msu.edu/proceedings2010/mp2010_paper_42.pdf (last accessed: 17.03.2017).</p>

ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

Приклади

Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.

Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. *Освіта*. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2–4.

Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. *Голос України*. 2015. 10 черв. (№ 101). С. 4.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. № 1950/5). *Офіційний вісник України*. 2013. № 3. Ст. 91.

Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: постанова Каб. Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. *Офіційний вісник України*. 1998. № 28. Ст. 1062.

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 12.03.2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page> (дата звернення: 17.03.2017).

Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1678-18> (дата звернення: 17.03.2017).

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: від 15.09.2016 р. № 5132. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2017).

Ухвала апеляційного суду Полтавської області від 27 серпня 2014 р., судова справа № 551/818/14-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41131992#> (дата звернення: 17.06.2016).

Case of Benham v. The United Kingdom (Application no. 19380/92): Judgment European Court of Human Rights, 10 June 1996. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57990> (last accessed: 17.03.2017).

ДОДАТОК Г

Зразок титульної сторінки

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ І МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА**

Допущено до захисту

Реєстраційний № ____

« ____ » _____ 2024 р.

Завідувач кафедри

_____ д.і.н., проф. Корсак Р.В.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Готельно-ресторанна справа»**

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Виконав: здобувач 4 року
навчання Спеціальності 241
Готельно- ресторанна справа
Петро ПЕТРІНКО

Науковий керівник:
к.е.н., доц.
Мар'яна **ПОПИК**

Ужгород 2024

ДОДАТОК Д

Приклад оформлення змісту роботи

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ОСНОВНІ ПОСЛУГИ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	
1.1. Економічна сутність і місце ціноутворення в системі управління готельним підприємством.....	
1.2. Існуючі методичні підходи до встановлення цін на послуги проживання в готельних підприємствах.....	
1.3. Основні складові та вітчизняна й зарубіжна практика гнучкого ціноутворення на основні послуги готельних підприємств.....	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ОСНОВНІ ПОСЛУГИ ГОТЕЛЮ «ЕМІЛІЯ»	
2.1. Загальна характеристика готелю «Емілія»	
2.2. Результати господарської діяльності готелю «Емілія».....	
2.3. Аналіз цінової політики готелю «Емілія».....	
РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ТАРИФІВ НА ОСНОВНІ ПОСЛУГИ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
3.1. Обґрунтування методичного підходу щодо калькулювання повної собівартості послуг проживання.....	
3.2. Механізм формування тарифів на основні послуги готелю «Емілія».....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	

ДОДАТОК Е

Приклади формулювання об'єкта, предмета, мети, завдань і методів наукового дослідження

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ

Об'єктом дослідження є процеси формування конкурентних переваг розвитку готельного господарства регіону.

Предметом дослідження є теоретичні положення, методичні та практичні аспекти формування конкурентоспроможності готельного господарства регіону в сучасних умовах

Мета роботи полягає у дослідженні та обґрунтуванні теоретико-методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо формування конкурентних переваг у готельному господарстві регіону.

Відповідно до мети визначено такі завдання дослідження:

- розкрити змістове навантаження категорій «індустрія гостинності», «готельне господарство», «готельні послуги», «готельні мережі»;
- проаналізувати періодизацію розвитку готельної справи у світі та в регіонах України;
- обґрунтувати та визначити сутність і зміст сучасних форм організації готельного бізнесу в контексті концепції конкурентних переваг;
- здійснити економіко-статистичний аналіз чинників формування конкурентних переваг у готельному господарстві регіонів України;
- здійснити оцінку ефективності та конкурентоспроможності функціонування готельного господарства в регіонах України;
- визначити ключові фактори функціонування готельного господарства регіонів України;

Задля розв'язання окреслених завдань використано такі методи дослідження: загальнонаукові методи аналізу, синтезу, порівняння, систематизації й узагальнення.

Для нотаток

